

OKRESNÁ PROKURATÚRA MICHALOVCE
Nám. Slobody 3, 071 01 Michalovce 1

Číslo: Pv 285/23/8807-14
EEČ: 2-66-2213-2023

Michalovce 20.11.2023

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**

Trestný čin: zločin: sexuálne násilie podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno b
Trestného zákona

Rozhodol: prokurátorka Okresnej prokuratúry Michalovce

Podľa § 215 odsek 1 písmeno a Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie
obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
rodné priezvisko: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX
povolanie: bez pracovného pomeru
väzba: nie
mladistvý

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- zločin: sexuálne násilie podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno b Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

v mesiaci apríl 2023, v presne nezistenom čase, v obci XXXXX, okres XXXXX, ťahal poškodenú mal. C. K., nar. XXXXX za tribúnu, kde z nej proti jej vôli strhol legíny a tričko, zvalil ju na zem tak, že ležala na bruchu a napriek tomu, že poškodená mal. C. K., nar. XXXXX plakala, kričala, bránila sa a strhávala zo seba jeho ruky, rukou jej zakryl ústa, zo zadu si na ňu ľahol a proti jej vôli s ňou vykonal análny styk,

lebo je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Odôvodnenie:

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Michalovciach, odboru

kriminálnej polície XXXXX, vydanom pod č. ORP-257/1-VYS-MI-2022 dňa 19.05.2023 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie ml. XXXXX pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že v mesiaci apríl 2023, v presne nezistenom čase, v obci XXXXX, okres XXXXX, ťahal poškodenú mal. C. K., nar. XXXXX za tribúnu, kde z nej proti jej vôli strhol legíny a tričko, zvalil ju na zem tak, že ležala na bruchu a napriek tomu, že poškodená mal. C. K., nar. XXXXX plakala, kričala, bránila sa a strhávala zo seba jeho ruky, rukou jej zakryl ústa, zo zadu si na ňu ľahol a proti jej vôli s ňou vykonal análny styk.

Po skončení vyšetrovania vyšetrovateľ PZ predložil prokurátorke spisový materiál s návrhom na zastavenie trestného stíhania obvineného ml. XXXXX pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, nakoľko je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného poriadku nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.

Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Obvinený ml. XXXXX uviedol, že skutok pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie nespáchal a využil svoje zákonné právo a odmietol vo veci vypovedať.

Zákonná zástupkyňa obvineného mladistvého XXXXX využila svoje zákonné právo a odmietla vo veci vypovedať.

Svedkyňa – poškodená XXXXX uviedla, že je matkou poškodenej mal. XXXXX ktorú dňa XXXXX.03.2023 nechala u matky jej druha XXXXX v obci XXXXX č. 202, nakoľko odišla do Anglicka za svojim druhom. Počas toho, ako bola v Anglicku telefonovala domov, pričom mal. XXXXX sa jej zdala akási zvláštna. Myslela si, že je chorá. Keď sa vrátili z Anglicka domov, mal. XXXXX bola aj naďalej nesvoja, nechcela jesť a ani piť, tak sa jej spýtala, čo sa stalo. XXXXX začala plakať a povedala jej, že „Jebák“ ju znásilnil. Uviedla, že ju chytil za ústa, otočil ju a tak ju dal na zem. Následne ju dal ľahnúť na bok, nevie či na ľavú alebo na pravú stranu. Vyzliekol jej šaty, kockované legíny a on si dal dole tričko a nohavice. Spočiatku jej neverila, lebo každé dieťa si to môže vymyslieť a v ľňačovciach sa to už aj stalo. Po

týchto zisteniach však spoločne s druhom XXXXX podali trestné oznámenie a s mal. XXXXX išli na gynekologické vyšetrenie, kde bolo zistené, že jej dcéra je ešte panna a nedošlo k porušeniu panenskej blany. Nikdy sa nestalo, aby sa jej dcéra takto správala. V závere uviedla, že jej dcéra na spodnom prádle nemala žiadne stopy krvi a všetko mala čisté.

Svedkyňa - poškodená mal. C. K., nar. XXXXX uviedla, že nevie presne kedy sa to stalo, no bola u babky v lňačovciach. Niekedy poobede, keď išla z obchodu prišiel k nej ml. XXXXX, ktorého pozná už dlhšie. Podišiel k nej, chytil ju za ruku a povedal jej, aby išla s ním, no ona nechcela a hovorila mu, že nejde. On ju stále ťahal, a to až za tribúnu, ktorá je neďaleko obchodu. Celú cestu kričala, že nejde nikam, no nikto ju nepočul. Keď tam prišli, hodil ju na zem a keď ležala na chrbte, tak jej povedal, aby sa vyzliekla a že ak sa nevyzlečie, tak ju zabije. Uviedla, že po páde na zem sa neudrela. On ju potom vyzliekol a držal jej ústa, aby nekričala. Mala oblečené kockované nohavice na gombíky, ktoré jej stiahol po kolená a stiahol jej aj spodné prádlo. Sebe vyzliekol nohavice, tričko a aj spodné prádlo. Ako ležala na chrbte na tráve, ľahol si na ňu a „zaháňal do nej“, to znamená, že do nej dal pohlavný úd. Dal jej ho spredu a nie zo zadu. Nič pri tom nehovoril, ona mu povedala, aby to nerobil, lebo ich môže nájsť jej brat, no on nič. Jednu svoju ruku jej dal na hlavu a druhú na ústa, rozťahol jej nohy a ona ich tak musela držať. Keď do nej „zaháňal“, tak ju to bolelo, no nekrvácala. Urobil to asi 10 krát. Držal jej jednou rukou hlavu a druhou ústa, rozťahol jej nohy a tak si na ňu ľahol, pričom on mal tiež rozťahnuté nohy. Chcela ho kopnúť, ale on hneď zobral ruku, ktorou jej držal hlavu a chytil jej nohu. Ona ho svojimi rukami stále bila a dvakrát ho udrela po tvári. Potom, keď skončil, tak sa obliekol, ona zašla za tribúnu a tam sa obliekla. Každý z nich išiel domov sám. U babky o tom nikomu nepovedala, až keď prišla jej mama a išli domov, tak povedala mame, čo sa stalo. Mame sa zdôverila, že keď išla do obchodu, tak ju ml. XXXXX, ktorého prezývajú „Jebák“ potiahol za ruku, dal ju za tribúnu, zvalil ju na chrbát a zaháňal do nej. V závere uviedla, že predtým nikdy so žiadnym chlapcom nič nemala a ani sa s nikým nebozkávala.

Svedkyňa XXXXX uviedla, že niekedy v mesiaci apríl 2023 sa starala o vnučku XXXXX a vnuka XXXXX ktorí sú dvojčičky, nakoľko ich rodičia potrebovali odísť do Anglicka. Nevie presne uviesť, ktorý to bol deň, no niekedy poobede poslala mal. Claudiu na nákup do obchodu. Čakala ju, no ona sa z obchodu nevracala, tak poslala Adriána, aby jej išiel oproti. O nejaký čas prišli obaja domov. XXXXX sa pýtala, prečo bola tak dlho, no ona jej nič nepovedala, iba že v obchode bolo veľa ľudí. Nič zvláštne si na nej ani nevšimla. O niekoľko dní si po nich prišli rodičia a odišli spolu domov. Keď už boli doma, tak jej telefonovala matka mal. XXXXX či vie, čo sa Claudii, keď bola u nej stalo. Povedala, že „Jebák“ spal s mal. XXXXX. Vedela, že ide o ml. XXXXX, pretože býva na tej istej chodbe v bytovke, ako ona. Nevesta jej povedala, aby jej „Jebáka“ dala k telefónu a počula ako jej on hovoril, že je pravdou, že sa spolu vyspali. Nevie, či je to pravda alebo nie. Jej osobne nepovedal nič. Na vnučkinom spodnom prádle si nevšimla žiadne krvavé stopy a ani iné zašpinenie.

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Michalovciach, odboru kriminálnej polície XXXXX, vydaného pod č. ORP-257/1-VYS-MI-2023 dňa 10.08.2023 bol na základe príkazu na vyšetrenie duševného stavu Okresného súdu

XXXXX sp. zn. 8Tp/37/2023 zo dňa 03.08.2023 u obvineného ml. XXXXX do konania pribratý znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria.

Záveru znaleckého posudku č. 122/2023, znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria preukazujú, že u obvineného ml. XXXXX bola zistená ľahká duševná zaostalosť. Posudzovaný popiera, že sa dopustil skutku, ako je popísaný v uznesení o vznesení obvinenia. Znalec uvádza, že ak vyšetrovacie orgány dospejú k záveru, že obvinený mladistvý spáchal predmetný skutok, skutočnosti zistené znaleckým vyšetrením vedú k záveru, že rozpoznávací schopnosti obvineného mladistvého v čase skutku boli zachované v celom rozsahu a bol schopný v čase páchania skutku rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť. Berúc v úvahu jeho nezrelú sexualitu, jeho ovládacie schopnosti znalec v čase skutku zhodnotil ako znížené nepodstatnou mierou, nie však zaniknuté. U obvineného mladistvého nebola zistená závislosť od alkoholu, či na iných návykových látkach. Posudzovaný chvíľami pôsobil dojmom, že nechápe otázky, ktoré sú mu kladené, pretože na kladené otázky reagoval mykaním plecami, ale pri forsírovaní otázok, opakovanom dôraznom dotazovaní, pri zjednodušení stavby otázky, nakoniec odpovedal k veci a k téme otázky, preto za týchto okolností je schopný vystupovať pred súdom a je schopný pochopiť zmysel trestného konania. Znalec v závere uviedol, že ľahká duševná zaostalosť sama o sebe nedisponuje postihnutého k páchaniu trestnej činnosti. Nebola u neho zistená žiadna choroba alebo porucha, kvôli ktorej by bolo potrebné nariadenie ochrannej liečby. Duševná zaostalosť je stav trvalý, liečbou podstatne neovplyviteľný.

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Michalovciach, odboru kriminálnej polície XXXXX, vydaného pod č. ORP-257/1-VYS-MI-2023 dňa 08.08.2023 bol do konania pribratý znalec z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a psychológia sexuality na psychologické vyšetrenie poškodenej mal. XXXXX

Záveru znaleckého posudku č. 94/2023, znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a psychológia sexuality preukazujú, že intelektové schopnosti poškodenej maloletej sú rozvinuté do pásma podpriemeru. Jej výkon je podpriemerný, ale výsledky svedčia pre zachované procesy vnímania, pozornosti a myslenia, predisponujú ju tak k mierne limitovanej, podpriemernej schopnosti logicky a abstraktne uvažovať, analyzovať, dedukovať, k obmedzenej schopnosti vytvárať adekvátne úsudky, pravdepodobná je povrchnosť. Úroveň sociálneho porozumenia a informovanosti je nedostatočná, podpriemerná. Jej pamäťové schopnosti sú rovnako menej kvalitné, podpriemerné. Je pravdepodobné, že jej reálne schopnosti sú kvalitnejšie a podaný výkon ich podhodnocuje, teda nezodpovedá jej reálnej kognitívnej výbave. Klinicky nie sú prítomné prejavy mentálneho defektu. Osobnosť sa vyvíja harmonickým smerom, mierne zúžene, senzitívne. Vo vnímaní podnetov zvonku je skôr defenzívna, teda nie dostatočne otvorená, máva sklon redukovať situácie na zvládnuteľnú úroveň a dívať sa viac dopredu s možným prehliadaním súvislostí a kontextu situácie. Uprednostňuje jednoduché a priame riešenia, nekomplikovaný život v známom prostredí. Udalosti zvláda na jednej strane vecne, v rámci obrany minimalizuje otvorené konce a má snahu o nadobudnutie jednoznačného postoja. Je dobre adaptovaná a vo všeobecnosti sa vie prispôbiť. Jej zdroje pre zvládanie záťaže sa toho času javia ako nedostatočné, ešte nezrelé, teda pri vyrovnávaní sa s nárokmi života môže voliť menej úspešné spôsoby. V súčasnosti sú prítomné znaky ľahšej subjektívnej tiesne, ktorá nemusí vážne ohrozovať adaptáciu. Sexualita osobnosti je

bez úzkostného náboja, bez znakov neprirodzených zmien. Toho času v afektívnom obraze nebola zistená prítomnosť negatívnych emócií, nebola zistená prítomnosť podstatnej tenzie alebo strachu, stresu, či iných prípadných znakov nepohody. Javí sa ako osobnosť submisívna, aj spoliehajúca sa na iných, avšak vyšetrenie nepreukázalo podstatnú sugestibilitu poškodenej maloletej. Rovnako nemá sklon konfabulovať, teda skresľovať a pozmeňovať spomienky, ani dotvárať zabudnuté informácie vlastným novovyprodukoványm materiálom, a teda reprodukovat' skreslene. Je schopná správne vnímať, kontakt s realitou a jej orientácia sú neporušené. Pamäťové schopnosti sú podpriemerné, dlhšie sa učí a ťažšie si zapamätáva podnety, avšak pri reprodukování nie je preukázaný významný sklon konfabulovať, teda pozmeňovať a dotvárať reálne spomienky. Psychologické vyšetrenie nepreukázalo známky sexuálneho zneužívania ani násilia v psychickom obraze poškodenej maloletej. Po skutku (ak sa tak stalo) sa však mohla krátkodobo vyskytnúť nevoľnosť, bolesti hlavy a brucha, vysoko pravdepodobne na stresujúcu situáciu, ktorá odoznela. V súčasnosti nevykazuje také následky skutku, ktoré by mali mať negatívny dopad na jej ďalší psychický vývoj.

Do vyšetrovacieho spisu bola zapečená správa z gynekologického vyšetrenia poškodenej mal. XXXXX z ktorej vyplýva, že ide o normálny gynekologický nález 12-ročného dievčaťa, bez porušenia panenskej blany a bez známok krvácania a poranenia.

Obvinený ml. XXXXX je z miesta trvalého bydliska, z obce XXXXX, hodnotený negatívne. Jeho správanie na verejnosti nie je dobré. Často je pod vplyvom omamných látok. Svoju matku nerešpektuje, odvráva, túlava sa s kamarátmi po dedine. Matka bola poučená o tom, aby viac dbala na výchovu svojho syna, no ona sama je pravidelne pod vplyvom alkoholických nápojov a nevenuje sa mu v dostatočnej miere.

Zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny XXXXX je zrejmé, že rodina žije v skromných podmienkach, kde nie sú vytvorené vhodné podmienky pre zdravý fyzický, psychický, ako aj sociálny vývin obvineného mladistvého. Miera ohrozenia bola určená ako stredná. Obvinený mladistvý vyrastá v rodine, kde nie sú nastavené pravidlá a normy. Rodina má nízky sociálny status, nefunguje v nej oceňovanie, v rodine nie je autorita a dobrý príklad slušného správania. Oddelenie bude s rodinou pracovať na základe plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou, s cieľom zamedziť obvinenému mladistvému páchať trestnú činnosť a eliminovať jeho nevhodné správanie až do doby kým nedovŕši plnoletosť.

Z výpisu z ústrednej evidencie priestupkov a správnych deliktov MV SR vyplýva, že doposiaľ bol 1 krát priestupkovo postihnutý za priestupok proti majetku.

V odpise registra trestov nemá žiadny záznam.

Pre vznesenie obvinenia sa vyžaduje záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, ktorý sa musí odôvodniť. Tomuto záveru musia predchádzať presvedčivejšie zistenia, než tie, ktoré postačovali na začatie trestného stíhania. K záveru o spáchaní trestného činu určitou osobou je potrebný vyšší stupeň pravdepodobnosti.

Po vznesení obvinenia boli vykonané úkony, z ktorých vyplynula zmena stavu, resp. zmena skutočností, za existencie ktorých bolo nutné dospieť k záveru, že je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

V zmysle § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Orgány činné v trestnom konaní sú povinné využiť všetky procesné úkony podľa Trestného poriadku na objasnenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku). Tento rozsah je v prípade § 215 ods. 1 písm. a) stanovený pojmom „je nepochybné“. Orgány sú teda povinné – na účel zastavenia trestného stíhania podľa tohto dôvodu – vyvrátiť vykonaním zistených dôkazov akúkoľvek rozumnú pochybnosť o tom, že skutok, ako bol vymedzený v uznesení o začatí trestného stíhania, prípadne aj v uznesení o vznesení obvinenia, sa neudial. Nepochybnosť teda predpokladá posun od pravdepodobnosti javu k jeho vierohodnému preukázaniu. Každý človek môže mať v závislosti od svojho poznania i kognitívnych schopností svoje vlastné subjektívne dôvody, aby pochyboval o existencii alebo neexistencii určitého javu. Preto nie je možné a ani potrebné vyvracať všetky subjektívne pochybnosti, pocity, domnienky, dohady tákajúce sa neexistencie skutku.

Otázku „nepochybnosti“ je preto nutné vykladať aj v nadväznosti základných zásad trestného konania, a to najmä na ustanovenie § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku nemožno v žiadnom prípade vyvodiť záver, že na zastavenie trestného stíhanie je nutná nepochybná negatívna istota, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

„Nepochybnosť“ uvedenú v § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je nutné vykladať v spojitosti s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku, teda tak, že nejde o absolútnu nepochybnosť, ale ide o nepochybnosť relatívnu, t.j. relatívnu istotu, čo znamená, že orgány činné v trestnom konaní majú vykonávať dokazovanie len potiaľ, pokiaľ pochybovanie o skutku v tom smere, že sa nestal, nedáva logický zmysel. Teda prokurátor môže zastaviť trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku aj vtedy, ak o skutkovom stave sú určité pochybnosti vyplývajúce z jednotlivých dôkazov, avšak po ich náležitom vyhodnotení a v spojitosti aj s inými dôkazmi, ide o pochybnosti, ktoré už nemožno považovať za logické, rozumné, či dôvodné.

Na druhej strane je potrebné uviesť, že nikto nemôže dospieť k absolútne istému poznaniu o existencii, či neexistencii nejasného nejakého skutkového stavu a vždy sú a budú mysliteľné možnosti, že rozhodné skutočnosti nenastali alebo nastali inak. Preto v ľudskom živote platí vysoký stupeň pravdepodobnosti, ktorý vzniká pri starostlivom využití dostupných prostriedkov poznania a možno ho preto považovať za pravdu.

V celom trestnom konaní, teda aj v prípravnom konaní, sa za pravdu považuje to, čo bolo dokázané s určitým vyšším stupňom pravdepodobnosti, čo však vôbec neznamená, že to aj pravdivé musí byť, respektíve, že to čo vyplýva z dôkazov ako logické a pravdepodobné, musí byť naozaj aj v súlade so skutkovým dejom, tak ako sa v minulosti odohral.

Na zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku postačuje teda len dostatočne odôvodnené pravdepodobné zistenie založené na starostlivom uvážení všetkých skutočností a na náležitom vyhodnotení všetkých dôkazov.

Z vykonaného vyšetovania a z dôkazov zhromaždených vo vyšetrovacom spisu som dospela k záveru, že je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Je pravdepodobné, že k určitému konaniu došlo, aj keď existuje dôvodná pochybnosť o tom, že k takému, aké je popísané v uznesení o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia.

Podľa ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Je potrebné dbať na to, aby bolo dané náležité zistenie skutkového stavu veci, ktoré je nevyhnutným a základným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie. Trestný poriadok upúšťa od zásady objektívnej pravdy, ktorú upravoval predchádzajúci Trestný poriadok. Jej podstatou bolo zistenie skutočného stavu veci, čo vychádzalo z materialistického poňatia zistiteľnosti objektívnej pravdy. Táto zásada zahŕňa zistenie skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, povinnosť orgánov činných v trestnom konaní obstarávať dôkazy z úradnej povinnosti (označuje sa aj ako vyhľadávacia zásada), právo strán obstarávať dôkazy, povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou pristupovať k objasňovaniu okolností a vykonávaniu dôkazov svedčiacich proti obvinenému a okolností a dôkazov svedčiacich v prospech obvineného. Zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci je veľmi úzko prepojená so zásadou stíhania zo zákonných dôvodov uvedenou v ods. 1, keďže práve náležité zistenie skutkového stavu veci je predpokladom jednak na to, že trestné stíhanie bude vedené v súlade so zákonom, jednak na spravodlivé rozhodnutie vo veci. Z požiadavky náležitého zistenia skutkového stavu veci vyplýva, že orgán činný v trestnom konaní sám určuje mieru dokazovania, ktoré musí v konaní vykonať, aby bola táto požiadavka splnená. Orgán činný v trestnom konaní musí v konaní vykonať také dôkazy, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Ak vykonané dôkazy v konaní pred súdom nebudú stačiť na uznanie viny obžalovaného a ak nebude možné vykonať iné dôkazy s cieľom vyvrátiť dôvodné pochybnosti, bude nevyhnutné obžalovaného oslobodiť spod obžaloby (pri rešpektovaní zásady in dubio pro reo). Z toho vyplýva, že dôvodné pochybnosti sa vzťahujú nielen na samo zistenie skutkového stavu, ale aj na možnosť obstarania

a vykonania ďalších dôkazov, ktoré by tento skutkový stav, resp. vykonané dokazovanie zmenili.

Dôvodnú pochybnosť Trestný poriadok nedefinuje. Podľa teoretických výkladov treba ňou chápať takú pochybnosť, ktorá spôsobuje, že orgán, ktorý rozhoduje vo veci na základe starostlivého a nestranného zhodnotenia všetkých vykonaných dôkazov, by bol nerozhodný, že by nemohol urobiť záver, že skutočnosť naplňajúca znak trestného činu sa stala, t. j. nezískal vnútorné presvedčenie o vine obvineného. V rozpore so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci by bol postup orgánu činného v trestnom konaní, ktorý by v prípravnom konaní pod vplyvom nesprávnej aplikácie zásady in dubio pro reo nevykonal časť dôkazov významných pre zistenie skutočností rozhodujúcich z hľadiska zákonných znakov trestného činu s tým, že skutočnosti, na objasnenie, ktorých mali smerovať nevykonané dôkazy, prokurátor následne v podanej obžalobe neuplatnil. Trestný poriadok ustanovuje, že primárnym cieľom zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci je umožniť súdu spravodlivé rozhodnutie. Súvisí to s predmetom zákona vyjadreným v ustanovení § 1 a jeho účelom, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie páchatel'ov a uskutočnenie spravodlivého procesu.

K tomu sa následne viaže úprava jedného z dôvodov zrušenia rozsudku odvolacím súdom, keď podľa ustanovenia § 321 ods.1 písm. c) Trestného poriadku odvolací súd zruší rozsudok súdu prvého stupňa, ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy.

Podľa ustanovenia § 2 ods. 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. V tomto odseku je upravená zásada voľného hodnotenia dôkazov. V prípade tejto zásady nedochádza k podstatným zmenám oproti predchádzajúcej právnej úprave. Trestný poriadok pri tejto zásade upravuje jedno novum, keďže zákon prostredníctvom dikcie „hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom“ kladie dôraz na zákonné získanie a vykonanie dôkazov a zároveň prípustnosť použitia dôkazu v konaní. Aplikácia zásady voľného hodnotenia dôkazov orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi je nevyhnutným prostriedkom pre náležité zistenie skutkového stavu veci tak, aby sa v každom jednotlivom prípade vzali do úvahy osobitosti daného prípadu a súčasne zabraňuje šablonovitému, mechanickému postupu pri hodnotení dôkazov. Zákon pritom nepriznáva žiadnemu dôkazu a priori osobitný význam a ani neupravuje, aké množstvo dôkazov treba vykonať na preukázanie určitej skutočnosti. Orgán činný v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia (voľného uváženia), ktoré však neznamená možnosť ľubovôle z ich strany, ale musí byť založené na logickom úsudku vyplývajúcom zo starostlivého uváženia všetkých dôkazov získaných a vykonaných zákonným spôsobom. V súlade s tým, Trestný poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, o ktoré dôkazy opiera svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov. Uvedené platí obdobne aj pre odôvodnenie uznesenia. Zásada voľného hodnotenia dôkazov

sa uplatňuje vo všetkých štádiách trestného konania a vzťahuje sa nie len na súd, ale aj na orgány činné v trestnom konaní. Orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgán činný v trestnom konaní alebo strana, a to z hľadiska ich zákonnosti, závažnosti, pravdivosti a vierohodnosti. Postup súdu, resp. orgánov činných v trestnom konaní pri voľnom hodnotení dôkazov a dôvodnosť vnútorného presvedčenia sú preskúmateľné nadriadeným orgánom v odvolacom konaní, resp. v konaní o sťažnosti a nesprávnosť vyhodnotenia dôkazov môže byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia. V súvislosti so zásadou voľného hodnotenia dôkazov treba spomenúť aj skutočnosť, že určitý vplyv na myšlienkový postup pri posudzovaní a hodnotení dôkazov môžu mať aj životné skúsenosti sudcu, prokurátora, jeho životné postoje a zmýšľanie.

Po preskúmaní spisového materiálu jednotlivo a vo vzájomnom súhrne som dospela k záveru, že bolo nepochybne preukázané, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Z dokazovania vykonaného v priebehu prípravného konania vyplýva, že otec poškodenej maloletej XXXXX podal trestné oznámenie pre podozrenie zo zločinu znásilnenia, ktorého sa mal dopustiť obvinený ml. XXXXX. Michal Kalaj v trestnom oznámení uviedol, že od svojej dcéry mal. XXXXX vie, že v čase keď dočasne prebývala u svojej starej matky v obci XXXXX ju mal obvinený ml. XXXXX pri tribúne v obci XXXXX znásilniť. K veci bol v štádiu pred vznesením obvinenia vypočutý obvinený mladistvý, ktorý vo svojom výsluchu potvrdil to, čo svojmu otcovi povedala mal. XXXXX, a teda že ju stretol pri obchode u nich v obci XXXXX a napriek tomu, že s tým nesúhlasila ju zatiahol za tribúnu, kde s ňou proti jej vôli vykonal pohlavný styk.

Následne sa poškodená mal. XXXXX podrobila gynekologickému vyšetreniu, z ktorého vyplynulo, že nemá porušenú panenskú blanu.

Otec poškodenej maloletej XXXXX sa dostavil na políciu s tým, že po tom, čo bolo gynekologickým vyšetrením potvrdené, že mal. XXXXX nemala doposiaľ pohlavný styk sa s ňou rozprávali, ako to vlastne bolo, keďže stále tvrdila, že bola znásilnená, pričom sa od dcéry dozvedeli, že obvinený ml. XXXXX ju zvalil na zem, pričom ležala na bruchu, ľahol si na ňu a proti jej vôli ju donútil k análnemu styku.

Na základe uvedených skutočností bolo ml. XXXXX vznesené obvinenie pre zločin sexuálneho násillia v zmysle § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

Obvinený ml. XXXXX v procesnom postavení obvineného odmietol vo veci vypovedať a rovnako odmietla vypovedať aj jeho matka XXXXX.

Poškodená mal. XXXXX pri svojom výsluchu v štádiu po vznesení obvinenia trvala na tom, že k sexuálnemu styku medzi ňou a ml. XXXXX došlo tak, ako to popísala svojim rodičom prvýkrát, a teda že sa s ml. XXXXX stretla pred obchodom v obci XXXXX, tento ju proti jej vôli zatiahol k tribúne, kde ju zvalil na zem, pričom spadla na chrbát, tam ju vyzliekol a aj sám seba, ľahol si na ňu a aj keď nesúhlasila vykonal s ňou pohlavný styk. Maloletá trvala na tom, že išlo o pohlavný styk a nie análny styk, nakoľko niekoľkokrát zopakovala, že ležala na chrbte a XXXXX ležal na nej.

Popis okolností skutkového deja zo strany poškodenej mal. XXXXX je v rozpore so závermi gynekologického vyšetrenia, podľa ktorého jej gynekologický nález je typickým nálezom 12-ročného dievčaťa s neporušenou panenskou blanou.

Keďže obvinený ml. XXXXX po vznesení obvinenia odmietol k veci vypovedať, o tom ako malo ku skutku dôjsť vyplýva len z výpovede poškodenej mal. Claudie Kalajovej.

Obvinený ml. XXXXX aj v rámci znaleckého skúmania znalcovi uviedol, že s mal. Claudiou nič nemal.

Poškodená mal. XXXXX počas celého svojho výsluchu trvala na tom, že medzi ňou a obvineným ml. XXXXX došlo k sexuálnemu styku proti jej vôli, avšak zdôraznila, že jednoznačne nešlo o análny styk.

Nakoľko jediným priamym dôkazom o tom, že ku skutku došlo je výpoveď poškodenej maloletej, je nutné konštatovať, že konaním obvineného ml. XXXXX nedošlo k naplneniu objektívnej stránky skutkovej podstaty zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, nakoľko samotná poškodená vylučuje, aby medzi nimi došlo k análnemu styku, tak ako to predpokladá skutková podstata predmetného trestného činu.

Aj napriek tomu, že poškodená maloletá trvá na tom, že medzi ňou a obvineným ml. XXXXX došlo k pohlavnému styku, túto skutočnosť vylučuje správa z gynekologického vyšetrenia poškodenej, z ktorej vyplýva, že poškodená je panna, a teda nemala pohlavný styk. Navyše psychologické vyšetrenie poškodenej maloletej nepreukázalo známky sexuálneho zneužívania a ani násillia v psychickom obraze.

Poznamenávam, že zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona sa dopustí ten, kto násillím alebo hrozbou bezprostredného násillia donúti iného k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám alebo kto na taký čin zneužije jeho bezbrannosť, pričom čin spácha na chránenej osobe.

Toto ustanovenie postihuje sexuálne konanie, ktoré je rozdielne od súlož. Súlož nemožno subsumovať pod pojem „iná sexuálna praktika“ vzhľadom na skutočnosť, že súlož je explicitne vyjadrená v § 199 Trestného zákona, a preto ide v zmysle teórie trestného práva hmotného o princíp špeciality.

Subjektívna stránka si vyžaduje úmyselné zavinenie.

Objektom tohto trestného činu je ochrana práva človeka rozhodovať sa vo vybraných aspektoch vlastného sexuálneho života.

Predmetom útoku v tomto prípade môže byť ktokoľvek (žena alebo muž). Vek, fyzická, psychická vyspelosť a ani spôsoby života takejto osoby nerozhoduje. V rámci predmetu útoku nie je dôležité ani to, v akom pomere sú páchatel a obeť.

Objektívna stránka pozostáva z rôznych alternatív spôsobu spáchania trestného činu. Z hľadiska teórie trestného práva hmotného je skutková podstata trestného činu sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona zloženou kumulatívnou skutkovou podstatou. Spôsob spáchania trestného činu je fakultatívnym znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty, ktorý sa v tomto prípade stáva obligatívnym znakom. Páchateľ svoju obeť musí k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám prinútiť buď a) násillím, b) hrozbou bezprostredného násillia, alebo c) zneužitím jej bezbrannosti.

Na naplnenie znakov skutkovej podstaty stačí, keď páchateľ využije len jeden zo spôsobov spáchania trestného činu.

Vykonaným dokazovaním však nebolo preukázané, aby došlo k naplneniu skutkovej podstaty zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ale ani iného trestného činu.

Teda po vznesení obvinenia, po ukončení vyšetrovania, vo veci neexistuje žiaden priamy dôkaz a ani taká, ničím nenarušená sústava nepriamych dôkazov, ktoré by preukazovali spáchanie zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

Po preskúmaní na vec vzťahujúceho sa vyšetrovacieho spisu som nezistila, aby vyšetrovateľ PZ konal v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Vyšetrovateľ PZ vykonal všetky potrebné procesné úkony, ktoré sa javili nevyhnutné, a preto som toho názoru, že vyšetrovateľ PZ postupoval v súlade so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci.

Po preskúmaní spisového materiálu jednotlivo a vo vzájomnom súhrne som teda dospela k záveru, že bolo nepochybne preukázané, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Nakoľko nastal jeden z dôvodov taxatívne vymedzených v § 215 ods. 1 Trestného poriadku, pričom je nad rozumnú pochybnosť zrejmé, že podmienky toho dôvodu sú naplnené, prokurátorka bola povinná zastaviť trestné stíhanie.

Zo samotného výsluchu obvineného, výsluchu svedkov, príp. ďalšieho spisového materiálu, týkajúceho sa predmetnej veci, nevyplývajú také skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné vykonať ďalšie dôkazy za účelom objasnenia činu.

Podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluchu obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno – technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívni – pátracej činnosti.

Podľa 130 ods. 1 Trestného poriadku právo odoprieť výpoveď ako svedok má príbuzný obvineného v priamom rade, jeho súrodeneц, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Ak je obvinených viac a svedok je v uvedenom pomere len k niektorému

z nich, má právo odoprieť výpoveď ohľadne iných obvinených len vtedy, keď nemožno oddeliť výpoveď, ktorá sa ich týka, od výpovede týkajúcej sa obvineného, s ktorým je svedok v tomto pomere.

Podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku svedok je oprávnený odoprieť vypovedať, ak by výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v priamom rade, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojencovi, manželovi alebo druhovi, alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťoval ako vlastnú. Svedok je oprávnený odoprieť vypovedať aj vtedy, ak by výpoveďou porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

Po vyhodnotení výpovede obvineného (ktorý sa spáchanému skutku nedoznal) a svedeckých výpovedí v prípravnom konaní za účelom objasnenia skutkového stavu je možné konštatovať, že v priebehu vyšetrovania nebol produkovaný žiadny priamy dôkaz a ani taká, ničím nenarušená sústava nepriamych dôkazov, ktoré by preukazovali, že došlo k spáchaniu zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Podklad pre začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia tvorilo trestné oznámenie otca poškodenej maloletej XXXXX, ktorý však nebol priamym svedkov incidentu.

Po zvážení všetkých dôkazov tvoriacich obsah vyšetrovacieho spisu konštatujem, že priebeh skutku, tak ako je špecifikovaný v skutkovej vete uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia sa nepodarilo žiadnym spôsobom verifikovať. Trestné oznámenie nemôže v trestnom konaní v štádiu po vznesení obvinenia nahrádzať výpoveď svedka alebo obvineného. Keďže v priebehu prípravného konania neboli produkované také dôkazy, ktoré by jednotlivo alebo v spojení s inými dôkazmi jednoznačne preukazovali spáchanie skutku, za daného stavu dôkaznej núdze je potrebné vysloviť záver, že skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie sa nestal.

Za danej dôkaznej situácie neexistujú ani žiadne nepriame dôkazy vzájomne na seba nadväzujúce, ktoré v celku súhlasne a spoľahlivo preukazujú tie relevantné skutočnosti, na podklade ktorých by bolo možné obvineného postaviť pred súd.

Vzhľadom k vyššie uvedenému bolo preto potrebné rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a trestné stíhanie obvineného ml. XXXXX podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zastaviť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

JUDr. Alica Fedorová
prokurátorka